

ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ВІДДІЛ ОСВІТИ ДНІПРОВСЬКОГО РАЙОНУ
ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД (ясла-садок) № 286
«Полунична галявина»

ЗАПОРІЗЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ
вул. Професора Голока, 17-А, м. Запоріжжя, 69096, тел.: (061) 286-27-06, Код ЄДРПОУ 26532243
E-mail: dnz-286@ukr.net, web-сайт: <https://dnz286.jimdo.com>

Педагогічна розробка екологічного проекту "Екологічна стежина"

Виконавець: Захарова Ольга Василівна,
вихователь ДНЗ(ясла-садок) № 286
"Полунична галявина"

м. Запоріжжя
2020

Актуальність проекту:

Природа – могутнє джерело пізнання, яке через спілкування розкриває людині свої таємниці й робить її більш чутливою до навколишнього світу. Людина – частина природи, потяг до всього живого закладений у ній від самого народження, та чи не найяскравіше виявляється в дитячому віці. Дошкільний вік – найважливіший етап у становленні екологічного світогляду людини, передбачає створення передумов гуманної взаємодії з природним довкіллям. Головною умовою реалізації завдань екологічного виховання є створення еколого – розвивального предметного середовища, яке сприяє формуванню в дошкільнят екологічної вихованості, яка передбачає набуття уявлень про самоцінність та неповторність компонентів природи, прояв гуманних почуттів до живих істот, оволодіння початковими вміннями відчувати красу та милуватися нею, виважено поводитися в довкіллі, знати правила безпечної поведінки в природі. Вивченням даної проблеми займалися видатні педагоги минулого: О.Духнович, К.Ушинський, В.Сухомлинський. І в наш час багато науковців та педагогів – практиків присвятили свої дослідження проблемі екологічного виховання, серед них: Лисенко Н.В., Яришева Н.Ф., Глухова Н., Скребець В., Фокіна В., Ніколаєва С., Плохій З., Кондратьєва Н. та ін.

На сучасному етапі державні вимоги до рівня обізнаності дітей з цього напрямку викладені в освітній лінії «Дитина в природному довкіллі» Базового компонента дошкільної освіти.

Органічно сприймати єдність Природи і Людини допомагає вдало прокладена екологічна стежка. На ній відбувається навчання і виховання безпосередньо в природі. Вона дає можливість спостерігати об'єкти і явища у природних умовах, бачити взаємозв'язки між ними.

Так поступово формується екологічний світогляд. Дитину поступово підводять до розуміння, що вона – лише частинка великого світу, Всесвіту.

Екологічна стежка допомагає доторкнутися до чарівних витворів природи, сприйняти, пізнати та реалізувати унікальну форму екологічного навчання та виховання не лише як освітній полігон, а й як перспективний засіб формування норм екологічної етики, культури, що спрямовані на розв'язання екологічних проблем.

Використання різноманітних форм, методів навчання і виховання на екологічній стежці допоможе докорінно змінити наше ставлення до природи, не допускаючи її руйнації заради матеріальних благ.

Дитина дошкільного віку активно пізнає всі сфери людського життя, а особливо цікавиться природним середовищем. Її допитливість охоплює все: від способу життя найдрібнішої комахи до влаштування Всесвіту. Завдання педагогів — не лише пояснити дитині, чому небо блакитне, а трава зелена. Потрібно також навчити її цінувати й оберігати природні ресурси, усвідомлювати наслідки своєї діяльності для довкілля.

Мета проекту: Створення умов для екологічно грамотної поведінки старших дошкільників в навколишньому природному середовищі. Формування знань про природне довкілля, природно-наслідкові зв'язки. Виховання ціннісного ставлення до природи.

Завдання проекту:

- розкрити різноманітність значення об'єктів та явищ живої і неживої природи у житті людини;
- формувати у дитини свідоме ставлення до природи;
- навчити дітей норм і правил поведінки в довкіллі;
- активізувати знання і практичний досвід дітей у різних видах діяльності у природі;
- ознайомлювати дітей з перлинами народної мудрості з екологічної тематики;
- включати батьків в процес екологічного виховання дітей.

Учасники проекту:

- педагоги дошкільного закладу;
- дошкільники старшого дошкільного віку;
- батьки вихованців.

Характеристика типу проекту:

- за метою проектної діяльності - творчий;
- за кількістю учасників - колективний;
- за тривалістю - довготривалий.

Очікувані результати:

- сформувати у дітей позитивно спрямоване ставлення до природи, дослідницької та трудової діяльності;
- сформувати у дітей розуміння причинно-наслідкових зв'язків в природі;
- сформувати у дошкільників поняття необхідності заощадливого використання природних багатств;
- підвищити педагогічну майстерність педагогів;
- згуртувати дітей, батьків та вихователів.

Форми та методи роботи:

- заняття;
- екскурсії;
- прогулянки;
- екологічні акції;
- колекціонування;
- екологічні виставки;
- екологічні ігри;
- спостереження;

- експерименти;
- читання художньо-пізнавальної літератури;
- бесіди;
- розгляд картин, ілюстрацій, фото тощо.

Принципи роботи:

- активізація пізнавальних процесів у дошкільників;
- активізація в бесідах особистого досвіду дітей;
- інтеграція різних видів дитячої діяльності;
- поступове підведення дітей до самостійних висновків та узагальнень;
- використання народознавчого матеріалу (приказок, прислів'їв, прикмет, пісень).

Види діяльності:

- навчальна;
- пошуково-дослідницька;
- трудова;
- ігрова.

Етапи створення екологічної стежини:

1. Вибір місця.
2. Поетапне обстеження території.
3. Виділення найцікавіших об'єктів.
4. Розробка маршруту (добірка назв зупинок, обговорення маршрутів).
5. Створення карти-схеми, на яку наносяться маршрути.
6. Облаштування стежини інвентарем, інформаційними щитами, табличками з малюнками, символами.
7. Здійснення контролю за станом стежини та природних об'єктів на ній.

Вимоги до екологічної стежини:

- доступна для відвідувачів;
- природні об'єкти стежини мають бути привабливими, уособлювати та підкреслювати його красу і вражати різноманітністю видових форм рослин, тварин та їх пристосувань;
- включати до маршруту стежини (якщо є така можливість) незвичні для даної місцевості об'єкти природи;
- рух за маршрутом стежини повинен проходити в одному напрямку.

Методичні рекомендації щодо організації роботи з навчання і виховання дошкільнят на екологічній стежині:

- у процесі діяльності на «екологічній стежині» приділяти увагу моральному та інтелектуальному розвитку дошкільнят;

- у роботі з дітьми особливо наголошувати на значенні довкілля та ролі людини у збереженні об'єктів природи;
- якомога більше наблизити заняття на «екологічній стежині» до довкілля. На конкретних прикладах показати дітям життя природи, організувати активну пошуково-перетворювальну діяльність дошкільнят;
- застосовувати у роботі такі основні методи, як експеримент, спостереження, організацію посильної праці дітей у природі;
- подбати про максимальне унаочнення педагогічного процесу: об'єкти живої та неживої природи, обладнання відповідно до змісту роботи.

Термін реалізації: 2018-2019 навчальний рік (вересень – травень).

План реалізації проекту

ПІДГОТОВЧО-МОТИВАЦІЙНИЙ ЕТАП

Мета	Зміст	Очікувані результати
<i>Взаємодія з педагогами</i>		
<ul style="list-style-type: none"> Визначення форм, методів, прийомів реалізації проекту. 	<ul style="list-style-type: none"> Створення творчої групи. Опрацювання програмно-методичного забезпечення, літературного матеріалу. Систематизація наочного та дидактичного матеріалу. Проведення тестування. 	<ul style="list-style-type: none"> Уточнення і розширення теоретичних знань щодо організації творчих проектів. Інформаційне забезпечення проекту.
<i>Взаємодія з дітьми</i>		
<ul style="list-style-type: none"> Зацікавлення дітей темою проекту. Створення умов для мовленнєвого та пізнавального розвитку. 	<ul style="list-style-type: none"> Перегляд відеороликів про природу України. Знайомство з Червоною книгою України. Початковий етап моніторингу знань дітей за освітньою лінією Базового компонента «Дитина в природному довкіллі». 	<ul style="list-style-type: none"> Збагачення знань про природу. Розвиток комунікативних навичок: уміння домовлятися.
<i>Взаємодія з батьками</i>		
<ul style="list-style-type: none"> Мотивація батьків до участі у проекті. 	<ul style="list-style-type: none"> Підготовка інформації про природоохоронні акції. Проведення анкетування. 	<ul style="list-style-type: none"> Активізація взаємодії з батьками.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ЕТАП - ПРОПОНУВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ ІДЕЙ

Мета	Зміст	Очікувані результати
<i>Взаємодія з педагогами</i>		
<ul style="list-style-type: none"> Створення умов для розгортання проектної діяльності. Стимулювання 	<ul style="list-style-type: none"> Підготовка творчою групою методичних рекомендацій для реалізації творчого проекту. Підготовка матеріалу 	<ul style="list-style-type: none"> Розробка тематики, змісту роботи, конспектів прогулянок, спостережень, міні-занять для дітей старшого дошкільного

творчої діяльності педагогів.	"Використання інформаційних технологій для формування у дітей інтересу до природи". • Розробка системи міні-занять, спостережень в природі для дітей старшого дошкільного віку.	віку. • Методичне забезпечення проекту.
<i>Взаємодія з дітьми</i>		
• Створення умов для формування життєвої компетентності дошкільників. • Розвиток образної уяви, емоційності дітей, здібностей сприймати, переживати та розуміти природу.	• Виявлення ідей, інтересів дітей за допомогою: - бесід; - перегляду ілюстрацій; - самостійної художньої діяльності; - трудових доручень.	• Максимальна реалізація творчого потенціалу дітей.
<i>Взаємодія з батьками</i>		
• Визначення форм взаємодії з батьками.	• Залучення батьків до збору матеріалів, облаштування екологічної стежини.	• Залучення батьків до реалізації проекту.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЕТАП

Мета	Зміст	Очікувані результати
<i>Взаємодія з педагогами</i>		
• Вироблення нових підходів до розв'язання проблем розвитку екологічної освіти дітей.	• Семінар-практикум "Підвищення екологічної компетентності педагогів". • Практикум "Прогулянки екологічною стежиною". • Розробка методичних рекомендацій, пам'яток. • Підготовка консультацій.	• Забезпечення методичного супроводу заходів проекту.

<i>Взаємодія з дітьми</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • Розвиток пізнавальної активності дітей. 	<ul style="list-style-type: none"> • Читання енциклопедій, літератури природничого змісту. • Спостереження в природі. • Розглядання ілюстрацій. • Перегляд навчальних дисків. 	<ul style="list-style-type: none"> • Розвиток інтересу дітей.
<i>Взаємодія з батьками</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • Залучення батьків до спільної з дітьми пізнавальної активності. 	<ul style="list-style-type: none"> • Розміщення пам'яток в куточках для батьків "Що таке екологічна культура", "Як мотивувати дітей до пізнання природи", "Прогулянка – час яскравих вражень, активності й пізнання". 	<ul style="list-style-type: none"> • Активна співпраця. • Участь батьків у спільній з дітьми пізнавальній діяльності.

ЕТАП ТВОРЧОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТУ

Мета	Зміст	Очікувані результати
<i>Взаємодія з педагогами</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • Удосконалення фахової компетентності педагогів. 	<ul style="list-style-type: none"> • Систематизація картотеки дидактичних ігор, спостережень в природі, природничого змісту. 	<ul style="list-style-type: none"> • Розробки конспектів занять, міні-занять.
<i>Взаємодія з дітьми</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • Створення умов для творчої самореалізації кожної дитини. • Стимулювання допитливості та пізнавального інтересу до природи, бажання доглядати її, берегти та любити. • Формування у дітей здатності 	<ul style="list-style-type: none"> • Спостереження у природі, фіксація вражень. • Бесіди. • Пошуково-дослідницька діяльність. • Дидактичні ігри. • Малювання. • Читання творів В.О. Сухомлинського. • Створення дитячих книжок, альбомів. • Створення екологічних казок. • Вирішення морально-етичних ситуацій. 	<ul style="list-style-type: none"> • Підвищення знань дітей щодо взаємозв'язків у природі. • Активізація допитливості та пізнавального інтересу дошкільників. • Створення сприятливого клімату в групі. • Виставка творчих робіт. • Виготовлення колективних плакатів "Природа України", "На захисті природи", "Червона книга України".

креативно використовувати знання та власний дослідницький досвід у розумових, перетворюваних діях.	<ul style="list-style-type: none"> • Проведення вікторин, конкурсів. 	
<i>Взаємодія з батьками</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • Залучення батьків до спільної творчості з дітьми. 	<ul style="list-style-type: none"> • Виготовлення родинних фотогазет "Помічники природи", "Відпочиваємо на природі". 	<ul style="list-style-type: none"> • Співпраця у реалізації проекту. • Проведення природоохоронних акцій.

ПРЕЗЕНТАЦІЙНИЙ ЕТАП

Мета	Зміст	Очікувані результати
<i>Взаємодія з педагогами</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • Реалізація творчого потенціалу педагогів. • Збагачення досвіду самореалізації. 	<ul style="list-style-type: none"> • Організація показів занять. 	<ul style="list-style-type: none"> • Презентація - "захист" готового продукту проекту. • Виставка родинних газет.
<i>Взаємодія з дітьми</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • Створення умов для самореалізації дітей. • Спонування дітей до позитивної конкурентної взаємодії. 	<ul style="list-style-type: none"> • Вікторина "Що дає нам земля". • Виставка малюнків. • Конкурс годівниць "У пташиному містечку". • Розвага "Свято Землі". • Гра-конкурс "Що ми знаємо про природу". 	<ul style="list-style-type: none"> • Розвиток креативності, комунікативних умінь. • Набуття дітьми досвіду позитивної конкурентної взаємодії". • Розвиток морально-етичних якостей.
<i>Взаємодія з батьками</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • Стимулювання батьків до активної взаємодії з дітьми. 	<ul style="list-style-type: none"> • Участь батьків у презентаціях, розвагах як глядачів, співтворців проекту. 	<ul style="list-style-type: none"> • Підвищення інтересу батьків до освітньої діяльності дошкільного закладу.

АНАЛІТИЧНИЙ ЕТАП

Мета	Зміст	Очікувані результати
<i>Взаємодія з педагогами</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • Визначення результативності проекту. 	<ul style="list-style-type: none"> • Аналіз результатів заключного моніторингу рівня знань, умінь, навичок дошкільників за освітньою лінією Базового компонента "Дитина в природному довкіллі". 	<ul style="list-style-type: none"> • Використання матеріалів проекту в роботі з дітьми іншими педагогами ДНЗ.

Список використаних джерел:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (затверджено наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 615 від 22.05.2012 «Про затвердження Базового компоненту дошкільної освіти (нова редакція)»)
Білан О. Екологічне виховання дітей дошкільного віку. – Львів:1996. –71 с.
2. Бокатова Н. // Дитячий садок № 36 (420) вересень 2007.
3. Дитина в дошкільні роки, комплексна додаткова освітня програма / автор. колектив; наук. керівник К.Л. Крутій. - Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД. Рекомендовано МОН України (лист № 1/11-16160 від 06.11.2015)
4. Зубкова Н.М. Досліди і експерименти для дітей від 3 до 7 років. – М., 2007.
Лисенко Н.В. Екологічне виховання дошкільників. – Київ: Освіта, 1993. – 160 с.
5. Лисенко Н.В. Організація пошуково-дослідної роботи в дитячому садку. – Київ: РУМК, 1990.
6. Любарова В., Радченко Т. // Дитячий садок № 39 (423) жовтень 2007.
7. Любарова В., Радченко Т. // Дитячий садок № 40 (424) жовтень 2007.
8. Миколаєва С.Н., Комарова В.А. Сюжетні ігри в екологічному вихованні дошкільнят. М., 2003.
9. Чикало О., Любарова В. // Дитячий садок № 43 (427) листопад 2007.
10. Чикало О., Любарова В. // Дитячий садок № 44 (428) листопад 2007.
11. Швайка Л.А. Експериментальна діяльність у ДНЗ / уклад. Швайка Л.А., Молодушкіна І.В. – Х.: Вид. група «Основа», 2009
12. <https://lib.pedpresa.ua/11701-organizatsiya-roboty-na-ekologichnij-stezhyni.html>
13. <http://ditsad.com.ua/konsultac/konsultac2944.html>
14. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/profesijna-skarbnichka/doslidi-ta-eksperimenti-z-ditmi>